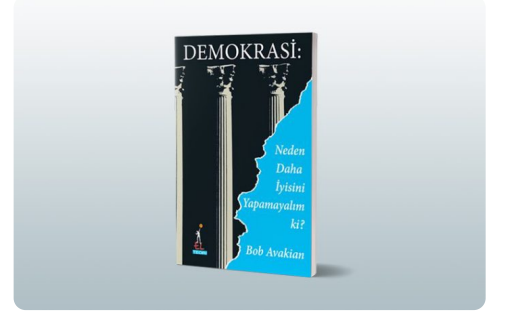

Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?

22.02.2016 • Bob Avakian Eserleri • Yeni Komünizm

Bob Avakian'ın kritik önemdeki çalışması **“Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?”** kitabı, Selim Sezer'in çevirisiyle, El Yayınları'ndan çıktı!

Kitabın Önsözünden: “...İnsanlık, aşırı boyutlara varan ve pek çok açıdan eşî-benzeri görülmemiş sorunlarla karşı karşıya. Engin yoksulluk denizleri ve eşitsizlik uçurumları... Geleneksel cinsiyet ilişkilerinin zalimce ve sıklıkla kan dökücü bir şekilde uygulanması ve insanlığın yarısını teşkil eden kadınların her yerde boyun eğdirmeye, alçaltılmaya ve şiddete maruz bırakılması... Vahşi ve “sonu gelmez” yeni-sömürgeci savaşlar ve işgaller... Ve sonuç alıcı şekilde eyleme geçilmemesi halinde gezegenin ekolojik sistemini ve yaşam destek sistemlerini yıkma potansiyelini taşıyan çevre krizi. Dünya, temelden devrimci değişime büyük bir ihtiyaç duyuyor.

Ancak neredeyse bütün muhalif güçler (gerici İslami güçler ve öteki köktencilikler hariç) bizim demokrasiden daha iyisini *yapamayacağımız* şeklindeki mevcut baskıcı çerçeveyi kabul ediyor. Geri kalan her şeyin korkunç sonuçlara yol açacağını, daha iyi bir dünyaya giden yolun bizzat demokratik teorinin öğretilerinde ve reçetelerinde yattığını savunuyor.

Kendini komünizmle tanımlayan pek çok kişi arasında bile, komünizmin gerekli bir bileşeni olarak burjuva çağının demokrasisinin öğretilerine inatçı bir bağlılık bulunuyor. Nitekim pek çok kişi Marksizm'in tümünü değilse de çoğunu elinin tersiyle itti ve toplumsal değişimin çerçevesi olarak 18. Yüzyıl demokrasisinin ideallerine, teorisyenlerine ve ufuklarına geri döndü.

Bu bağlamda, **“Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?”** çalışmasının yeniden yayınlanması son derece önemli ve yerinde. Bob Avakian, demokrasi hakkındaki yanlış anlayışı ters yüz ederek bunun neden ve nasıl aşırı derecede sınırlayıcı olduğunu gösteriyor ve

demokrasinin iddialarının aşıldığı bir kurtuluş vizyonu sunuyor.

Bunu sonuçları büyüktür. Zira dünyanın korkunçlukları, kapitalizm-emperyalizme, *onun* sömürü ve baskıya dayanan küresel ekonomisine, *onun* tüm bunları hayata geçiren ve pekiştiren devlet iktidarına ve politikasına ve *onun* dünyadaki tüm bu gereksiz sefalet ve acılardan sorumlu olan sistemi meşrulaştırıp rasyonalize eden ideolojisine ayrılmaz bir şekilde bağlıdır. Bir başka şekilde ifade etmek gerekirse, bu kitapta ele alınan meseleler, dünyanın var olan haliyle mi kalacağı, yoksa insanlığın yepyeni özgürlük ufukları açan komünist devrim yoluyla onu dönüştüreceği mi sorusuyla ilintilidir.

“Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?”, güçlü bir şekilde bu momente aittir.

“Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?” ilk olarak 1986 yılında yayınlandı.

BASmile

Avakian bu metni, ABD liderliğindeki emperyalist blok ile Sovyetler liderliğindeki sosyal-emperyalist blok arasındaki yoğunlaşan rekabetin yarattığı uluslararası zemin karşısında yazmıştı. Reagan liderliğindeki ABD yönetici sınıfı, o dönemde Sovyet “totalitarizmine” karşı bir siper olarak “Batı demokrasisi” etrafında ideolojik saldırılarını arttırmıştı. Bu aynı zamanda, Marksizm’i bir “radikal demokratik söylem” olarak “yeniden yorumlamaya” çalışan ve sosyalist projeyi demokrasinin doğrusal bir şekilde genişletilmesine dönüştüren çeşitli “sosyalist” teorisyenlerin, “Marksizm’in krizi” bayrağı altında çekicilik kazandığı bir dönemdi.

Avakian, 2005 tarihli, *From Ike to Mao and Beyond* [“İke’tan Mao’ya ve ötesine”] isimli anı kitabında, bu kitabın amacından ve öneminden söz ediyordu. Bazı düşünceleri, faydalı bir çıkış noktası niteliğindedir:

Hem ABD’de hem de daha geniş olarak dünyada son derece büyük bir mesele olduğu için, demokrasi sorununa odaklandım. Kasten provokatif bir başlık olan *Demokrasi: Bundan Daha İyisini Yapamaz Mıyız?* başlığıyla, demokrasiyi tarihsel bağlamına oturtan ve tarih boyunca farklı demokrasi türlerinin taşıdığı gerçek içeriği tahlil eden bir kitap yazdım. Toplumun küçük bir dilimi için demokrasi olan, ancak halkın çoğunluğunun köleleştirilmesine ve sömürülmesine dayanan antik Yunan ve Roma toplumlarına geri gittim ve bunu günümüze getirerek, ABD’nin “büyük demokrasi”sinin sınıfsız, saf bir demokrasi değil, hem ABD’de hem de dünya çapında

halk kitlelerinin sömürülmesine ve ezilmesine dayanan bir yönetim ve demokrasi sistemi olduğunu gösterdim. Bir başka deyişle bunun kapitalist ve emperyalist sisteme ve bu sisteme liderlik edip ondan kazanç sağlayan yönetici sınıfa dayanan ve tüm bunlara hizmet eden bir demokrasi olduğunu gösterdim.

Demokrasi hakkındaki pek çok yaygın yanlış düşünceyle ve yanılsamayla uğraştım ve çok övülen “Amerikan demokrasisi”nin gerçekte nasıl da net bir sosyal ve sınıfsal içeriğe sahip olduğunu - *burjuva* demokrasisi olduğunu ve gerçekte burjuva diktatörlüğünün bir biçimi, burjuva yönetici sınıfın ve kapitalst sömürü sisteminin çıkarlarına hizmet eden baskıcı bir yönetim sistemi olduğunu - gösterdim. *Demokrasi: Bundan Daha İyisini Yapamaz Mıyız?*, her türlü baskı ve sömürü sistemine ve ilişkisine son vermek için bütün devletleri - bir başka deyişle, bütün diktatörlükleri - aşmak ve nihayet, her türden demokrasinin kurumlarına ve formel yapılarına artık ihtiyaç duymayacak ve bu kurum ve yapıları aşmış olduğumuz, toplumun bir kesimi kendi saflarında demokrasi uygularken toplumun geri kalanını üzerinde diktatörlük uygulamasına gerek kalmaksızın, insanların kendi işlerini kolektif olarak kendilerinin yürütebileceği sınıfsız bir topluma ulaşmak gerektiğini gösterdi.[1]

Şimdi, geleneksel yaygın inanışlar demokrasi ve diktatörlüğün birbirinin tam zıttı olduğunu, demokrasinin olduğu yerde diktatörlüğün olmadığını, diktatörlüğün olduğu yerde de demokrasinin olmadığını savunuyor. Avakian ise çeşitli açılardan yaklaşarak, demokrasinin bir diktatörlük biçimi *olduğunu* ortaya çıkarıyor.

Kitapta, adalet, demokrasi ve eşitlik hakkındaki evrensel beyanların aslında, üretici kitlelerin üretim araçlarından ayrılması - ve ABD örneğinde açık kölelik - temelinde, kapitalist üretim ilişkileri sistemindeki derin eşitsizlikleri gizlediği ve rasyonalize ettiği gösterilmektedir. Avakian aynı zamanda, burjuva toplumunun devamlı olarak, bireysel egemenliği devlet tarafından korunan, kendi kendine karar veren birimler olarak birbirleriyle etkileşim kuran atomize bireylerden oluşan bir toplum olarak idealize edilmesinin gerçek bir ekonomik-sosyal temeli olduğunu gösterir. Bu, mülkiyet hakkının, yani burjuva mülkiyet hakkının temel ve çekirdek hak olduğu, proleterlerin ise bizzat, sermaye tarafından satılan ve sömürülen metalara indirgendiği meta üretimi ve değişim dünyasına denk düşen bir toplum temsilidir

Demokrasi: Bundan Daha İyisini Yapamaz Mıyız?, kendi ayakları üzerinde duran bir çalışma. Fakat günümüzün bakış açısından bu çalışma, demokrasi ve sosyalist ve komünist toplum hakkında yaptığı tahlillerle birlikte, aynı zamanda otuz yıldan daha eski olan, daha büyük ve tarihsel bir projenin parçası olarak görülmelidir: Bob Avakian'ın komünizmin yeni sentezini oluşturması.

Burada, geriye dönmek gerekiyor. 1950'lerde Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restore edilmesinden yirmi yıl sonra, 1976'da Çin'de sosyalizm tersine dönmüştü. Sosyalist devrimlerin ilk dalgası sona ermişti. Artık dünyada sosyalist bir devlet yoktu. Bu devasa tarihsel geri düşüşün karşısında, bu ilk aşamanın sonunun ortaya koyduğu büyük sorular karşısında ve (eleştirel olmayan bir şekilde kabul edilen) bu deneyime yönelik saldırı ve iftiraların orta yerinde, komünist devrim yönünde yeni bir ilerleme için gerçek anlamda bilimsel bir değerlendirme temel önemdeydi. Ve bu muazzam devrimler yenilgiyle karşılaştığı gibi, dünyada çok büyük değişimler de meydana gelmiş, bu değişimler yeni korkunçluklar yaratmış ve çağdaş dünyada devrim yapmanın önüne yeni zorluklar getirmişti.

Komünizme duyulan büyük ihtiyaç bir kez daha kendini ortaya koymuştu. Ancak eğer yeni meydan okumalarla karşı karşıya gelinecekse, komünizm teorisi ve pratiği ilerlemelidir.

Bob Avakian bu sorumluluğu üstlendi ve bu büyük ihtiyaca yanıt veren bir komünist eserler toplamı ve bir yöntem ve yaklaşım geliştirdi.

Ele alınması gereken büyük bir sorun, demokrasi sorunuydu. Avakian, uluslararası komünist hareketin tarihinin çoğunda, komünist projeyi demokratik projeyle birleştirme eğiliminin varlığını tanımladı. Bugün de artan bir düzeyde, geçmişin komünist hareketinin (başka belirleyici sorunlarla birlikte) özellikle bu demokrasi sorunu hakkında bir ayrışma yaşadığına tanık oluyoruz. Nitekim, demokrasi konusunda yaşanan kafa karışıklığı – kasıtlı bir cehalet değilse – günümüzün dünyasında devrimin ilerlemesinin önünde büyük bir prangadır.

Avakian komünizmin yeni sentezini şekillendirirken, komünist devrimin ilk dalgasının hem büyük atılımlarını, hem de kusurlarını ve sorunlarını değerlendirdi. İnsan davranışının ve anlayışının çeşitli alanlarından yararlandı. Dünyadaki büyük değişimleri dikkate aldı.

Demokrasi: Bundan Daha İyisini Yapamaz Mıyız?, bu yeni sentezin geliştirilmesinde önemli bir adımdı. Bu sentezin kritik bir bileşeni ve belirgin bir özelliği, enternasyonalizmdir. Avakian bir yandan, eserinde enternasyonalizmin maddi temeli hakkında ve nihai ve genel bir anlamda, tekil bir ülkede devrim açısından bile neden dünya sahnesinin en belirleyici alan olduğu konusunda daha ileri bir tahlil yapmış; diğer yandan da herhangi bir tekil sosyalist ülkenin temel sorumluluğunun dünya devriminin ilerlemesi için bir üs olma olduğu şeklinde yeni bir anlayış geliştirmiştir.

Yeni sentezin bir diğer hayati boyutu, sosyalist toplumda muhalif ve entelektüel mayanın çok daha büyük düzeyde değerlendirilmesidir: bu, sadece izin verilecek bir şey olarak değil, aynı zamanda proletarya diktatörlüğü, toplumun süregiden sosyalist dönüşümü ve nihai hedef olan komünizm hedefine doğru dünya çapında yürütülen mücadele bağlamında ve bunları temelden güçlendirmenin ve ilerletmenin anahtar bir parçası olarak aktif biçimde teşvik edilmesi gereken bir şey olarak değerlendirilir. Avakian'ın komünizme giden sosyalist geçişi yeniden düşünmesi, bu kitap içinde görülmektedir.

Avakian'ın ortaya koyduğu komünizmin yeni sentezi, *Communism: The Beginning of a New Stage - A Manifesto From the Revolutionary Communist Party, USA*, ["Yeni bir aşamanın başlangıcı: ABD Devrimci Komünist Partisi'nden bir manifesto] metninde özetlenen haliyle, "Marx'ın komünist hareketin başlangıcında yaptığı şeyin" benzeridir: "komünist devrimin birinci aşamainın bitişinin ardından, var olan yeni koşullar içinde, bu devrimin yenilenmiş ilerlemesi için teorik bir çerçevenin oluşturulması".[2] Bu, günümüzün dünyasında komünist devrimin ilerlemesini ve daha iyisini başarmasını sağlayan bir çerçevedir. Komünizme daha bilimsel ve daha kurtuluşçu bir temel getirmektedir.

O halde, "demokrasi: bundan daha iyisini yapamaz mıyız?" sorusuna geri dönelim. Yanıt şudur: evet, yapmalıyız. Ve komünizmin yeni sentezi temelinde, yapabiliriz..."

Kitap Hakkında Yazılanlar

Demokrasi ya da "gerçek" demokrasi, insanlığın toplumsal örgütlenmesinin zirvesi midir? Sosyalist devrimin temel amacı, demokratik kurumların genişletilmesi ve derinleştirilmesi midir? Bob Avakian, bu meselede statükoyu çok daha kökten altüst edecek, demokrasiden çok

daha özgürleştirici bir şeyin mevcut olduğunu savunuyor.

Avakian, antik Yunanistan ve Roma’da geliştirildiği şekilde demokrasi kavramını inceliyor, ve Hobbes, Locke, Rousseau, Paine ve Mill’in demokrasi teorilerini derinlemesine tahlil ediyor ve devamla modern totalitarizm teorisinin ideolojik dayanaklarını tetkik ediyor, demokrasi ile devrim arasındaki ilişki hakkında bugünkü Batılı Marksist ve Sovyetler Birliği’ndeki anlayışları eleştiriyor. Araştırmasını sonuçlandırırken, Avakian, sosyalist devrimin dönüştürücü potansiyellerini inceliyor ve aynı zamanda böyle bir devrimi gerçekleştirmenin doğasına mahsus meseleleri ve çelişkileri de dikkatle gözden geçiriyor.

Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?, toplumsal örgütlenmenin yapıları ve barındırdığı imkânları hakkında kişiyi yeniden düşünme zorunda bırakıyor; bu kitabın pratik ve programatik önemi çok büyüktür. Avakian’ın vardığı sonuçlarla her okuyucu hemfikir olmayacaktır. Ancak bu kitabı okuyan hiç kimse demokrasiye bir daha aynı mercekten bakamayacaktır.

“Siyasi tartışmada, ‘demokrasi’ genel olarak basit, sorgulanmaz, ebedi doğru telakki edilir ve siyasi hayatın her biçimi ve meselesinin de ona karşı tutulup objektif olarak kıyaslanabileceği varsayılır. Avakian, kaynaklarını ve tarihini detaylı bir şekilde inceleyerek, demokrasi teorisi ve pratiğinin köküne inmeye kolları sıvıyor; ve sonuç olarak, herkesin çıkarlarına hizmet ediyormuş gibi görünen demokratik kurumların aslında kimin sınıf çıkarlarına hizmet ettiğini ortaya koyuyor. De Tocqueville’in Amerika’da Demokrasi, Arendt’in Totalitarizmin Kökenleri gibi klasiklerde görülen standart demokrasi savunmalarını keskin ve berrak bir şekilde eleştiriyor. Yazar ayrıca hâlâ mevcut yaygın burjuva teorilere bağlı oluşlarını gösterdiği, demokrasinin radikal ve sosyalist yeniden yorumlamalarını da hedef alıyor. Avakian demokrasinin niteliğine özgü sınırları konusundaki tavrını öyle bir şekilde tartışıp temellendiriyor ki, kitabı dikkatle okuyanlar kendi görüşlerini berraklaştırmak ve yeni baştan düşünmek zorunda kalıyor. Avakian, siyasi felsefe ve siyasi pratik hakkında ciddi ve dikkat talep eden bir eser ortaya çıkartmış bulunuyor.”

Norman K. Gottwald

İncil ve Özgürlük: Siyasi ve Sosyal Yorumlama’nın editörü

[mks_pullquote align="left" width="300" size="18" bg_color="#000000" txt_color="#ffffff"]“Avakian, Marksist bir tahlille, liberal demokratik teorinin ermiş bilinen azizlerinin ipliğini pazara çıkarıyor: Stuart Mill’in içini dışına çeviriyor, John Locke’u lime lime ediyor. Bu tahlilleri uygun bir tutam Maoist baharatla da terbiye ediyor; sonuç, acısı yerinde, lezzetli bir yemek!” – **Ross Gandy, Marx ve Tarih’in yazarı**[/mks_pullquote]

“Avakian, demokrasi teorisinin temel varsayımlarını yerle bir eden ve gediksiz muhakeme yürüten son derece orijinal bir eser yazmış bulunuyor. Malzemeye hakim oluşunu, sağlam ve kışkırtıcı bir radikalizmle birleştiriyor. Bu eser, siyasi sonuç çıkartmaktan çekinmeyen güçlü bir felsefe ve tarihsel düşünce çalışmasıdır. Demokrasi: Neden Daha İyisini Yapamayalım ki?, bu konudaki belli başlı Marksist tahlillerin arasında yerini almalıdır.”

Raymond Lotta - “Amerika İnişte” kitabının yazarı

[1] Bob Avakian, *From Ike to Mao and Beyond: My Journey from Mainstream America to Revolutionary Communist, A Memoir*, Chicago: Insight Press, 2005, s. 426-27.

[2] *Communism: The Beginning of a New Stage—A Manifesto From the Revolutionary Communist Party, USA*, Chicago: RCP Publications, 2009, s. 24; revcom.us sitesinde mevcuttur. Bu belgenin 4. Bölümü, Avakian’ın komünizmin yeni sentezinin temel unsurlarına dair özlü bir karakterizasyonu içerir.